

DỰ THẢO ÁN LỆ SỐ 04

Án lệ số .../2019/AL về phân biệt tội “Chống người thi hành công vụ” và tội “Vi phạm quy định về điều khiển phương tiện giao thông đường bộ”

Được Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao thông qua ngày ... tháng ... năm 2019 và được công bố theo Quyết định số .../QĐ-CA ngày ... tháng ... năm 2019 của Chánh án Tòa án nhân dân tối cao.

Nguồn án lệ:

Quyết định giám đốc thẩm số 55/2018/HS-GĐT ngày 09-11-2018 của Tòa án nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh về vụ án “Chống người thi hành công vụ” đối với bị cáo: Trần Mạnh T, sinh năm 1992.

Vị trí nội dung án lệ:

Đoạn 1 đến đoạn 3 phần “Nhận định của Tòa án”.

Khái quát nội dung của án lệ:

- Tình huống án lệ:

Bị hại là cảnh sát giao thông ra hiệu lệnh cho bị cáo dừng xe để kiểm tra, bị cáo không chấp hành hiệu lệnh dừng xe của bị hại mà điều khiển xe bỏ chạy để trốn tránh việc xử lý vi phạm dẫn đến va chạm vào người bị hại, làm bị hại chết.

- Giải pháp pháp lý:

Trường hợp này, bị cáo phải bị truy cứu trách nhiệm hình sự về tội “Vi phạm quy định về điều khiển phương tiện giao thông đường bộ” với tình tiết định khung tăng nặng là “Không chấp hành hiệu lệnh của người đang làm nhiệm vụ điều khiển hoặc hướng dẫn giao thông” mà không bị truy cứu trách nhiệm hình sự về tội “Chống người thi hành công vụ”.

Quy định của pháp luật liên quan đến án lệ:

Điều 202, 257 Bộ luật Hình sự năm 1999 (tương ứng với Điều 330, Điều 260 Bộ luật Hình sự năm 2015).

Từ khoá của án lệ:

“Chống người thi hành công vụ”, “Vi phạm quy định về điều khiển phương tiện giao thông đường bộ”, “Không chấp hành hiệu lệnh của người đang làm nhiệm vụ điều khiển hoặc hướng dẫn giao thông”.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

Vào khoảng 19 giờ 15 phút ngày 15/4/2017, Trần Mạnh T là người có giấy phép lái xe hạng C, điều khiển xe ô tô tải biển số 60C-107.62 vượt tải trọng 1.620kg lưu thông trên Quốc lộ 1 hướng từ ngã tư Vũng Tàu đi TP.HCM. Thời điểm này, tổ tuần tra của Đội Cảnh sát giao thông số 1 Công an tỉnh Đồng Nai, gồm có Lê Quang M, Nguyễn Đình H và Hà Văn H đang thực hiện nhiệm vụ tại ngã tư Vũng Tàu phát hiện xe do T điều khiển có dấu hiệu vi phạm nên ra hiệu

lệnh dừng xe, nhưng T không chấp hành, tiếp tục điều khiển xe đi về hướng TP.HCM. Thấy vậy nên anh M nhờ anh Nguyễn Đức A là người dân đang đứng gần đó dùng xe mô tô chở anh M đuổi theo. Khi đến trạm thu phí cầu Đồng Nai thuộc Km 1872 thì xe anh M vượt lên chặn xe của T dừng lại trên làn đường số 11, tại đây anh M yêu cầu T xuống xe xuất trình giấy tờ, T vẫn để máy xe hoạt động rồi xuống xe nhưng không xuất trình giấy tờ theo yêu cầu của anh M. Sau đó, T đi vòng qua mở cửa bên phải, lên xe điều khiển đánh hết tay lái về bên phải để cho xe chạy vào làn số 10 bỏ chạy. Thấy vậy, anh M chạy bộ đuổi theo, khi đến ngang cabin thì anh M cầm đèn pin nhảy lên đánh vỡ kính chiếu hậu bên trái yêu cầu T dừng xe lại, lúc này T đánh lái về bên trái để cho xe đi thẳng vào làn đường số 10, thì phần hông bên trái xe va chạm vào người anh M, làm anh M ngã xuống đường bị bánh sau bên trái xe của T cán qua tử vong tại chỗ.

Tại Bản kết luận giám định pháp y về tử thi số 228/PC54-KLGĐPY ngày 24/4/2017, Phòng kỹ thuật hình sự Công an tỉnh Đồng Nai kết luận nguyên nhân tử vong của anh Lê Quang M do: Chấn thương hở vùng bụng-bẹn hở gây gãy xương chậu, xương cẳng chân, vỡ thận, dập rách ruột, vỡ bàng quang, bao tinh hoàn, đứt động-tĩnh mạch bẹn.

Tại Kết luận điều tra số 231/KLĐT-ĐTTH ngày 10/5/2017 của Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai và Cáo trạng số 269/CT/VKS-HS ngày 30/5/2017 của Viện kiểm sát nhân dân thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai, đề nghị và truy tố Trần Mạnh T về tội “Chống người thi hành công vụ” theo quy định tại điểm d khoản 2 Điều 257 Bộ luật Hình sự 1999.

Tại Bản án hình sự sơ thẩm số 263/2017/HSST ngày 05/7/2017, Tòa án nhân dân thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai quyết định: Áp dụng điểm d khoản 2 Điều 257, điểm p khoản 1, khoản 2 Điều 46 Bộ luật Hình sự, xử phạt Trần Mạnh T 06 năm tù, về tội “Chống người thi hành công vụ”. Ngoài ra, Tòa án còn quyết định về phần trách nhiệm dân sự, xử lý vật chứng và án phí theo quy định.

Ngày 06/7/2017, Trần Mạnh T kháng cáo xin giảm nhẹ hình phạt.

Tại Bản án hình sự phúc thẩm số 283/2017/HSPT ngày 27/10/2017, Tòa án nhân dân tỉnh Đồng Nai quyết định: Chấp nhận kháng cáo của Trần Mạnh T, sửa Bản án hình sự sơ thẩm. Áp dụng khoản 2 Điều 257; điểm b, p khoản 1, khoản 2 Điều 46 Bộ luật Hình sự và Nghị quyết số 41/2017/QH14 ngày 20/6/2017 của Quốc Hội và khoản 3 Điều 7 Bộ luật Hình sự 2015, xử phạt Trần Mạnh T 02 năm 06 tháng tù về tội “Chống người thi hành công vụ”.

Ngày 30/11/2017, Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Đồng Nai có Báo cáo số 1446/VKS-P7 đề nghị kháng nghị giám đốc thẩm, theo hướng hủy bản án phúc thẩm nêu trên để xét xử lại.

Ngày 12/6/2018, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh ban hành Quyết định kháng nghị giám đốc thẩm số 105/QĐ-VC5-V1 đối với Bản án hình sự phúc thẩm số 283/2017/HSPT ngày 27/10/2017 của Tòa án nhân dân tỉnh Đồng Nai; Đề nghị Ủy ban Thẩm phán Tòa án nhân

dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh xét xử giám đốc thẩm theo hướng hủy bản án hình sự phúc thẩm nêu trên và bản án hình sự sơ thẩm số 263/2017/HSST ngày 05/7/2017 của Tòa án nhân dân thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai để điều tra lại vụ án.

Tại phiên tòa giám đốc thẩm, đại diện Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại thành phố Hồ Chí Minh đề nghị Ủy ban thẩm phán Tòa án nhân dân cấp cao tại thành phố Hồ Chí Minh chấp nhận kháng nghị Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

[1] Trần Mạnh T điều khiển xe ô tô tải biển số 60C-107.62 chở quá tải trọng cho phép, khi tới Trạm thu phí cầu Đồng Nai bị anh Lê Quang M (là Cảnh sát giao thông thành viên tổ tuần tra, xử lý vi phạm giao thông thuộc Đội 1 - Cảnh sát giao thông Công an tỉnh Đồng Nai) yêu cầu xuất trình giấy tờ kiểm tra, xử lý vi phạm, Thống không chấp hành hiệu lệnh mà điều khiển xe bỏ chạy, anh M chạy bộ theo bên trái xe yêu cầu dừng lại nhưng T đánh tay lái về bên trái chuyển hướng vào làn đường số 10 tiếp tục bỏ chạy thì phần đuôi cabin bên trái của xe va chạm vào người anh M, làm anh M ngã xuống đường bị bánh sau bên trái cán qua người tử vong tại chỗ.

[2] Tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ vụ án xác định Trần Mạnh T không có hành vi sử dụng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực chống lại anh M, làm anh M không hoàn thành được nhiệm vụ của mình. Nguyên nhân chính làm anh M tử vong là do Trần Mạnh T không chấp hành hiệu lệnh dừng xe, điều khiển xe bỏ chạy để trốn tránh việc xử lý vi phạm. Hành vi bỏ chạy, không chấp hành hiệu lệnh, yêu cầu của người điều khiển giao thông của Trần Mạnh T đã vi phạm khoản 23 Điều 8, Điều 10 và Điều 11 Luật Giao thông đường bộ, dẫn đến hậu quả chết người. Đủ yếu tố cấu thành tội “Vi phạm quy định về điều khiển phương tiện giao thông đường bộ” với tình tiết định khung tăng nặng là “Không chấp hành hiệu lệnh của người đang làm nhiệm vụ điều khiển hoặc hướng dẫn giao thông” quy định tại điểm d khoản 2 Điều 202 Bộ luật Hình sự 1999.

[3] Các cơ quan tiến hành tố tụng cấp sơ thẩm đánh giá không đúng các tình tiết khách quan và nguyên nhân trực tiếp dẫn đến hậu quả của vụ án. Từ đó dẫn đến sai lầm trong việc khởi tố, truy tố, xét xử, kết luận Trần Mạnh T phạm tội “Chống người thi hành công vụ”, là không chính xác. Tòa án cấp phúc thẩm khi xét xử không làm rõ, khắc phục vi phạm của cấp sơ thẩm mà chỉ xét yêu cầu kháng cáo của bị cáo, từ đó xét xử bị cáo T theo khoản 1 Điều 257 Bộ luật Hình sự năm 1999 là không đúng tội danh, không đúng với chứng cứ đã thu thập trong vụ án, dẫn tới xử mức hình phạt 02 năm 06 tháng tù là quá nhẹ không có tác dụng răn đe, phòng ngừa các tội phạm về giao thông và hành vi không chấp hành hiệu lệnh của người điều khiển giao thông xảy ra nghiêm trọng, trong thời gian gần đây.

[4] Do vậy, cần thiết phải chấp nhận kháng nghị của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh, hủy bản án hình sự phúc thẩm và bản án hình sự sơ thẩm về phần tội danh và hình phạt của bị cáo Trần

Mạnh T để điều tra lại vụ án mới đảm bảo giải quyết vụ án đúng quy định pháp luật.

Vì các lẽ trên;

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ khoản 3 Điều 388, Điều 394, Điều 395, Điều 396 Bộ luật Tố tụng hình sự

1. Chấp nhận kháng nghị của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh.

2. Hủy Bản án hình sự phúc thẩm số 283/2017/HSPT ngày 27/10/2017 của Tòa án nhân dân tỉnh Đồng Nai và Bản án hình sự sơ thẩm số 263/2017/HSST ngày 05/7/2017 của Tòa án nhân dân thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai về phần tội danh và hình phạt của bị cáo Trần Mạnh T.

3. Giao hồ sơ cho Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh để điều tra lại vụ án.

4. Các quyết định khác của bản án phúc thẩm không bị hủy tiếp tục có hiệu lực pháp luật.

5. Tiếp tục tạm giam bị cáo để bảo đảm thi hành án.

6. Quyết định giám đốc thẩm có hiệu lực pháp luật kể từ ngày ra quyết định.

NỘI DUNG ÁN LỆ

“[1] Trần Mạnh T điều khiển xe ô tô tải biển số 60C-107.62 chở quá tải trọng cho phép, khi tới Trạm thu phí cầu Đồng Nai bị anh Lê Quang M (là Cảnh sát giao thông thành viên tổ tuần tra, xử lý vi phạm giao thông thuộc Đội 1 - Cảnh sát giao thông Công an tỉnh Đồng Nai) yêu cầu xuất trình giấy tờ kiểm tra, xử lý vi phạm, Thống không chấp hành hiệu lệnh mà điều khiển xe bỏ chạy, anh M chạy bộ theo bên trái xe yêu cầu dừng lại nhưng T đánh tay lái về bên trái chuyển hướng vào làn đường số 10 tiếp tục bỏ chạy thì phần đuôi cabin bên trái của xe va chạm vào người anh M, làm anh M ngã xuống đường bị bánh sau bên trái cán qua người tử vong tại chỗ.

[2] Tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ vụ án xác định Trần Mạnh T không có hành vi sử dụng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực chống lại anh M, làm anh M không hoàn thành được nhiệm vụ của mình. Nguyên nhân chính làm anh M tử vong là do Trần Mạnh T không chấp hành hiệu lệnh dừng xe, điều khiển xe bỏ chạy để trốn tránh việc xử lý vi phạm. Hành vi bỏ chạy, không chấp hành hiệu lệnh, yêu cầu của người điều khiển giao thông của Trần Mạnh T đã vi phạm khoản 23 Điều 8, Điều 10 và Điều 11 Luật Giao thông đường bộ, dẫn đến hậu quả chết người. Đủ yếu tố cấu thành tội “Vi phạm quy định về điều khiển phương tiện giao thông đường bộ” với tình tiết định khung tăng nặng là “Không chấp hành hiệu lệnh của người đang làm nhiệm vụ điều khiển hoặc hướng dẫn

giao thông” quy định tại điểm d khoản 2 Điều 202 Bộ luật Hình sự 1999.

[3] Các cơ quan tiến hành tố tụng cấp sơ thẩm đánh giá không đúng các tình tiết khách quan và nguyên nhân trực tiếp dẫn đến hậu quả của vụ án. Từ đó dẫn đến sai lầm trong việc khởi tố, truy tố, xét xử, kết luận Trần Mạnh T phạm tội “Chống người thi hành công vụ”, là không chính xác. Tòa án cấp phúc thẩm khi xét xử không làm rõ, khắc phục vi phạm của cấp sơ thẩm mà chỉ xét yêu cầu kháng cáo của bị cáo, từ đó xét xử bị cáo T theo khoản 1 Điều 257 Bộ luật Hình sự năm 1999 là không đúng tội danh, không đúng với chứng cứ đã thu thập trong vụ án, dẫn tới xử mức hình phạt 02 năm 06 tháng tù là quá nhẹ không có tác dụng răn đe, phòng ngừa các tội phạm về giao thông và hành vi không chấp hành hiệu lệnh của người điều khiển giao thông xảy ra nghiêm trọng, trong thời gian gần đây.”